

● OTROCI SO UMAZANI, UŠIVI IN TUDI SLABO HRANJENI

Delo šolskega dispanzerja v letu 1983

Nadnaslov ni nič kaj spodbuden, pa vendar v poročilu o delu šolskega dispanzerja v lanskem letu preberemo še vrsto drugih ugotovitev, ki govorijo, da skrb staršev za higieno in zdrav razvoj otrok ne napreduje tako, kot daje to slutiti siceršnji razvoj standarda. Še poseben problem pa so neustrezni postori šolskega dispanzerja v Mostah.

Ker je poročilo, ki ga je pripravila dr. Cenka Urek Kalinšek, zelo obsežno, ga objavljamo v povzetku.

Lani je v občini živelo 12.463 otrok in mladine od 7. do 18. leta starosti. Od teh je naše šole obiskovalo 8562 otrok. Za zdravstveno varstvo teh otrok je zadolžen šolski dispanzer, ki ima dve enoti; šolski dispanzer Moste, ki s štirimi zdravniki in sedmimi medicinskimi sestrami skrbi za otroke desetih osnovnih šol in mladino dveh srednjih šol, ter šolski dispanzer Polje, kjer dva zdravnika in tri medicinske sestre skrbijo za zdravstveno dejavnost in zdravljenje bolnih otrok.

I. Preventivna dejavnost

V preventivno dejavnost sodijo pregledi otrok pred vstopom v OŠ, sistematični pregledi v 1., 3., 5. in 7. razredu OŠ in v 1. ter 3. letniku srednjih šol, namenski ali kontrolni pregledi, pregledi za zdravilišča, letovanja itd. Lani je bilo pred vpisom v osnovno šolo pregledanih 1146 otrok. Ugotovljeno je bilo, da se zdravstveno stanje novincev v glavnem ne spreminja. Ploske noge je imelo 23,8%, povečane mandlje 38,8%, slabokrvnih je bilo 10%, z deformacijo prsnega koša 10,8%, slabo držo je imelo 10%, slaba hranjenost je bila ugotovljena pri 16%, debelost pa pri 3,3%, ušivost je bila ugotovljena pri 0,4%, slaba čistoča pa pri 1,8% vseh otrok.

Tudi pri sistematičnih pregledih osnovnošolcev v 1., 3., 5. in 7. razredu je bilo ugotovljeno precej slabe čistoče in visok odstotek ušivosti otrok. Na OŠ Karel Destovnik-Kajuh je bilo kar 7% pregledanih otrok ušivih. Slaba deža se z leti šolanja pri otrokih povečuje; tako je bilo ugotovljeno pri novincih 10%, pri

osnovnošolcih 14%, pri srednješolcih pa kar 26,4%. Podobno je z deformacijami hrbtnice in motnjami vida.

Pri učencih OŠ Vide Pregarc je bilo ugotovljenih največ slabo hranjenih otrok (15,3%) in največ debelostnih (6,3%). Največ zobnega kariesa je bilo ugotovljenega pri otrocih iz OŠ Karel Destovnik-Kajuh (65%) in mladimi Srednje šole za elektroenergetiko (74,4%). Pri osnovnošolcih je bilo ugotovljeno zvišanje slabokrvnosti, zmanjšanje števila povečanih mandljev in število govornih napak. Na sistematičnih pregledih je bilo lani 4302 učencev.

Ob drugih številnih pregledih je bilo 119 otrok obravnavanih tudi za oprostitev od telesne vzgoje, 88 otrok je bilo oproščenih. Lani je bilo tudi 5012 cepljenj proti davici, mumpsu, otroški paralizi, tetanusu in rdečkam.

II. Zdravljenje bolnih otrok

Lani so delavci šolskega dispanzerja opravili 38.156 pregledov bolnih otrok. Število takih pregledov zadnja leta močno narašča zaradi priseljevanja družin v novozgrajene sosseke. Najpogostejša obolenja ob prvem pregledu so bila: akutna respiratorna obolenja — razen gripe — 4985, poškodbe 1635, gripa 1029, boleznijo kože in podkožnega tkiva 1994. Od infekcijskih in parazitskih bolezni pa je bilo največ noric (252), ušivosti (186) in glivastosti (92). Presenetljivo nizko je bilo število obolenosti z rdečkami — samo 7 primerov. V porastu so škrlatinka, ušivost, hepatitis in meningitis.

Problematika

Zaradi naglega priseljevanja družin so na šolah v naši občini

slabše in težje razmere kot na šolah v drugih ljubljanskih občinah. S programom samopriprave pa situacijo nekako sproti rešujemo, da le-ta ne preide zgornje kritične točke. Še vedno huje pa je z obema enotama šolskega dispanzerja. Enota v Mostah npr. deluje v istih prostorih kot pred 22 leti, ko je bil zgrajen zdravstveni dom in je vse potrebe opravila le ena zdravnica. Zato je razumljivo, da prostori že dolgo ne ustrezajo več. Postali so pretesni in otežkočajo normalno delo, kar je za zdravstvene delavce in za šolske otroke dostikrat neprijetno in zahteva veliko dobre volje, pa tudi improvizacije in potrpljenja. Danes poteka delo v treh različnih delih hiše, ki med seboj niso funkcionalno povezani. Ambulanta za bolne otroke je v pritličju. Ob nekaterih dnevih jo obišče tudi 180 do 200 bolnikov in morata zato istočasno delati dva zdravnika. Ker je ena sama ordinacijska soba, dela drugi zdravnik v izoliranem prostoru — predelane bivše stranišče. Tako so brez izolirnega prostora in nalezljivo bolnih otrok ne morejo osamiti od preostalih bolnikov; tudi stranišče je eno samo.

Leta 1979 so v kletnih prostorih preuredili hišnikovo stanovanje; tam opravljajo sistematične preglede. Zdravstveni delavci pravijo, da tako neprimernih razmer v Ljubljani ni. Tudi sanitarij nimajo in uporabljajo one v prvem nadstropju; do njih pa je treba iti še čez dvorišče. Tretja lokacija šolskega dispanzerja je predhodni prostor, ki vodi iz vhodne veže zdravstvenega doma v novi prizidek otroškega dispanzerja. V tem prostoru poteka od oktobra 1983 zdravstvena vzgoja otrok, ki prihajajo na sistematične preglede. Hkrati

Srebrni znaki in priznanja

V kulturnem domu na Vevčah je bila 18. maja slovesnost, na kateri je predsednik našega občinskega sindikalnega sveta Martin Pograjc dvajsetim posameznikom in dvema osnovnima organizacijama sindikata izročil srebrne znake sindikatov Slovenije, desetim posameznikom in trem osnovnim organizacijam pa priznanja občinskega sveta ZS Ljubljana Moste-Polje. Imena odlikovancev smo objavili že v prejšnji številki Naše skupnosti. Ob tej priložnosti so se zahvalili tudi Marijani Šturbej in Franju Vinku, ki zdaj opravljata druge delovne dolžnosti, za dolgoletno in prizadevno delo v sindikatu. V krajšem kulturnem programu sta nastopila harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc in dijaki VI. gimnazije Moste. Na sliki: letošnji dobitniki srebrnih znakov in priznanj (Besedilo in slika: D. J.)

s koristnim poučevanjem števila otrok zdravstveni delavci rešujejo tudi nevzdržno gnečo v preventivni čakalnici, vendar so tudi v njej težave, ker zdravstveni delavci ta prostor še vedno uporabljajo za malico.

Povsem razumljivo, da delavci tega improviziranega šolskega dispanzerja v Mostah težko čakajo na načrtovani zdravstveni dom na Fužinah, s katerim bi delovne razmere normalizirali in se izenačili s podobnim delom v drugih občinah.

Povzel S. GERLICA

● PRENOVA KAFILERIJE V ZALOGU

Smrad bo občutno zmanjšan

Spet se bližajo poletni meseci, čas, ko višje temperature tudi prispevajo k temu, da postane smrad, ki ga povzroča predelava klavnih odpadkov v Kotovem tozdu Koprod, neznosen. Zato ni čudno, da prebivalci Zaloga in bližnje okolice s strahom pričakujejo toplejših dni, saj se bojijo zračiti stanovanja in hediti zunaj prav zaradi nadležnega smrada. Doslej so bile vse njihove prošnje, zahteve in predlogi zaman. To stanje traja menda že od leta 1972.

Kaže pa, da bodo Založani prav kmalu dihalo boljši zrak. Vsaj tako je razbrati iz informacije, ki jo je naši občinski skupščini in KS Zalog poslal tozdr Koprod. Pravijo sicer, da smrad letos še ne bo popolnoma odpravljen, to se bo po zdajšnjih predvidevanjih zgodilo šele leta 1986, ko bo opravljena celotna prenova kaliferije, bo pa občutno zmanjšan. Letos naj bi namreč v Koprodu postavili biofilter, obenem pa del iztrošene tehnološke opreme nadomestili z novo. Na ta način bodo povečali zmogljivosti in preprečili dnevno kopičenje zaloga, večja pa bo tudi gotovost obratovanja.

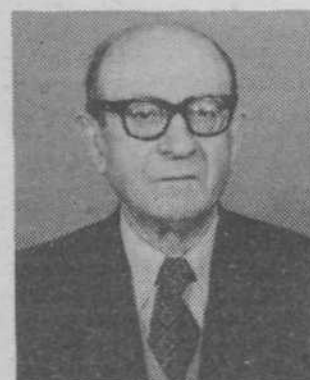
Po načrtih naj bi biofilter, njegova postavitev sodi v prvo stopnjo prenove kaliferije, pričel poskusno delati v začetku julija. Njegova naloga bo, da bo vsrkaval vse smrdeče snovi in jih tudi očistil. Prav tako bo od tega datuma montirana tudi vsa nova oprema.

Že lani septembra pa je Koprod podpisal s Smeltom pogodbo glede izdelave investicijsko tehnične dokumentacije za posodobitev celotne kaliferije, vključno z ekološko ureditvijo. Kot smo že povedali, naj bi letos postavili biofilter, v naslednjih dveh letih pa naj bi rekonstruirali čisti (predelovalni) in sprejemni ali surovinski del. Pričakujejo, da glede zagotovitve denarja ne bodo imeli večjih težav, saj so doslej tako v občini kot tudi drugje, njihove načrte podpirali tudi republiški komite za kmetijstvo in prehrano, naleteli na veliko razumevanja.

DARJA JUVAN

mesec maj — mesec varstva okolja

● ČESTITKE OB JUBILEJU

Dva naša občana, udeleženca NOB in nosilca partizanske spomenice 1941, sta v tem mesecu slavila življenjski jubilej. Franc Rojc (levo), stanujoč na Kvedrovi 26, je 23. maja praznoval šestdeseti rojstni dan, Rihard Gregorčič iz Šmartinske ceste 49 pa 24. maja osemdeseti rojstni dan. Obema čestitamo k življenjskemu jubileju.

DARJA JUVAN

Obiski v Izolirki

V okviru aktivnosti za izvajanje gospodarske stabilizacije sta predsednik skupščine Niko Lukež in predsednik IS skupščine Lj. Moste-Polje Milan Jelenc (na sliki prvi in drugi z leve) obiskala tudi delovno organizacijo Izolirka. Ker so taki obiski bolj redki, oziroma jih v Izolirki v taki sestavi še ni bilo, smo imenovana tovariša z veseljem pozdravili v svoji sredi.

Glavni direktor Izolirke Miro Sotlar je gosta seznanil s poslovnimi rezultati, ki jih je delovna organizacija dosegla v I. letošnjem trimesečju. Doseženi rezultati v teh prvih mesecih so glede na dosežene lanskoletne rezultate v istem obdobju zelo ugodni, saj je imela delovna organizacija v istem obdobju lanskega leta izgubo in so zato letos doseženi rezultati še toliko bolj obvezujoči za nadaljnje delo.

V nadaljnjem pogovoru so bili izpostavljeni ukrepi, ki smo jih uporabili v Izolirki za doseg pozitivnih rezultatov, in sicer: povečanje izvoza, večja produktivnost dela, izboljšanje kadrovske strukture, izboljšanje dela druž-

benopolitičnih organizacij in samoupravnih organov in nena- zadnje izboljšanje delovne discipline.

Ker imamo v Izolirki že vrsto let probleme s cenami naših izdelkov, saj so naša osnovna surovina naftni derivati, nas je Milan Jelenc seznanil tudi s projekcijami podražitev in ugodno ocenil naša prizadevanja, da ne bi iskali le podražitev, ampak v veliki meri izkoristili tudi notranje rezerve.

Nika Lukeža pa so zanimala predvsem naša prizadevanja v zvezi z varčevanjem z energijo in materialom, saj so to možnosti, ki so pri nas še vedno premalo izkoriščene.

Res je, da tudi v Izolirki na tem področju nismo vsega naredili, odprli pa smo novo delovno mesto »energetika« in s tem ustvarili možnost za realizacijo nalog na tem področju.

V nadaljevanju pogovora smo se pomudili tudi ob naši oceni gospodarstva v delovni organizaciji do konca leta 1984.

V letošnjem letu smo zastavili svoje naloge na realnih planih in prvi rezultati kažejo, da smo načrtovano dokaj dobro uresniče-

vali. Če ne bo večjih pretresov, na katere pa sami ne moremo vplivati, kot na primer prevelikih podražitev, smo sposobni ohraniti trende z začetka letošnjega leta, je pojasnil direktor delovne organizacije Miro Sotlar.

Na koncu pogovora so nas ohrabile besede obeh predsednikov: »Vedno smo pripravljeni skupaj z vami opredeljevati vaše probleme in jih tudi rešiti.«

NIKO BAMBIČ

● SPLOŠNA OBRTNA ZADRUGA GIKOS SE VKLJUČUJE V IZVOZ

Izvažajo, a deviz ne dobijo

(nadaljevanje s 1. strani)

Obrtniki Gikosa so lani prek Avtomontaze posredno izvozili v tujino plastične dele avtomobilskih karoserij, za isto podjetje so opravljali še slikopleskarska dela v Iraku, delali pa so tudi v Sovjetski zvezi, in sicer v Moskvi, kjer so izvajali gradbeno in inštalacijska dela v hotelu Nacional. Prek posrednjega izvoza so lani zaslužili 12 milijonov in 700.000 dinarjev, v prvi četrtini letošnjega leta pa že 3 milijone in 700.000

dinarjev.

Povemo naj še, da se je Gikos prek Zveze obrtnih združenj Slovenije udeležil letošnjega sejma Espomego, ki je bil od 28. aprila do 6. maja v italijanski Gorici. Tam so prikazali predvsem izvajanje končnih del v gradbeništvu.

»Osnovni problem, ki zavira razvoj naše obrtne zadruge, so neustrezni poslovni prostori,« je povedal direktor obrtne zadruge Gikos Jože Španič, ko je govoril o njihovih načrtih. »Prav zato ne

moremo ugoditi vsem obrtnikom, ki prosijo za sprejem v zadrugo. Z enajstimi delavci, kolikor jih je zaposlenih v zadrugi, ne moremo opravljati več dela, prostorska stiska pa nam onemogoča zaposlovanje novih.« Lani so sprejeli 45 novih članov, letos le 10. Prošenj pa je seveda več.

S komitejem za družbeno planiranje naše občinske skupščine in s samoupravno stanovanjsko skupnostjo je bilo dogovorjeno, da bo prostore na Zaloški 51 (to

je v posloplju, v katerem je tudi obrtna zadruga Gikos), po izselitvi stanovalcev prevzel Gikos, ki naj bi jih popravil in preuredil v poslovne prostore. Toda zgodilo se je, da se je neka stranka že izselila, v izpraznjeno stanovanje pa se je takoj vselila nova. Na ta način bo seveda Gikos le stežka prišel do potrebnih novih prostorov, kar pa ni v interesu občine niti družbe nasploh, saj je s tem zavrt razvoj edine obrtne zadruge v naši občini.